

MODAL VERBS I (ÇEKİMSİZ YARDIMCI FİİLLER I)

Modal Verbs I (Çekimsiz Yardımcı Fiiller I) Türkçede kip olarak da adlandırdığımız çekimsiz yardımcı fiiller, her dilde olduğu gibi İngilizcede de önemli bir yere sahiptir.

Kipler, cümledeki işi, oluşu ve eylemi ifade eden fiile olasılık, rica, izin, tavsiye, uyarı, yasaklama, zorunluluk, tercih ve bu gibi çeşitli anlamlar katar.

Örneğin;

We can go on a picnic tomorrow. (Yarın pikniğe gidebiliriz. / Olasılık)

Could you lend me some money, please? (Bana biraz ödünç para verebilir misin, lütfen? / Rica)

Excuse me, can I use your dictionary? (Afedersiniz, sözlüğünüzü kullanabilir miyim? / İzin İsteme)

I think you should take your medicine! (Sanırım ilaçlarınızı almalısınız! / Tavsiye)

You shouldn't smoke! (Sigara içmemelisin! / Uyarı)

Young children mustn't play with tiny toys! (Küçük çocuklar küçük oyuncaklarla oynamamalı! / Yasaklama)

People in Turkey have to take official parental permission to get married at the age of 16. (Türkiye'de insanlar 16 yaşında evlenebilmek için resmî aile izni almak zorundadır. / Zorunluluk)

I prefer to go to Antalya in my semester holiday. (Sömestr tatilimde Antalya'ya'ya gitmeyi tercih ederim. / Tercih)

Kipler, belirli durumlardaki düşünce ve tutumları ifade eder.

Kip olarak adlandırdığımız bu yardımcı fiilleri kullanarak çeşitli durumları ifade etmek için cümleler üretebilir, üretmek istediğimiz ifadeye anlam açısından büyük zenginlik ve derinlik katabiliriz.

İngilizcede Modals veya Modal Verbs olarak adlandırılan kipler, yardımcı fiillerin farklı bir türüdür.

Bu yardımcı fiiller dört temel özellikleriyle diğer yardımcı fiil türlerinden ayrılırlar.

Kiplerin dört temel özellikleri aşağıdaki gibidir:

1. Kiplerden sonra kullanılan fiillerin önüne mastar (infinitive) eki olan 'to' yapısı gelmez.

Örn.; I can speak French fluently. (Akıcı bir şekilde Fransızca konuşabilirim/konuşabiliyorum.) ('I can to speak French fluently.' ŞEKLİNDE OLMAZ!)

2. Geniş Zamanlı cümlelerde özne herhangi bir

3. tekil şahıs zamiri (he/she/it) veya tekil bir isim (my son/her dog/our mother) olsa bile, kipler ile birlikte kullanılan fiillerin sonuna fiil çekimleme eki olan '-s' takısı getirilmez.

Örn.; Birol can't drive very well. (Birol çok iyi araç kullanamaz.) ('Birol can't drives very well.' ŞEKLİNDE OLMAZ!)

3. Kipler ile soru (?) cümlelerini ve olumsuz (-) cümleleri, 'do' yardımcı fiiline ihtiyaç duymaksızın kurarız.

Örn.; 'Can you give me a hand?' 'Yes, I can.' ('Bana yardımcı olabilir misin?' 'Evet, olurum.') ('Do you can give me a hand? Yes, I do can.' ŞEKLİNDE OLMAZ!)

4. Kiplerin, diğer fiiller için mevcut olan ve İngilizcede past participle olarak adlandırılan geçmiş zaman çekimli hâlleri (diğer bir deyişle, 2. ve 3. hâlleri) mevcut değildir. Ancak, kiplerin geçmiş zamanlı cümlelerde kullanılan farklı formları bulunmaktadır. Örn.; Nowadays, children can take up more than one hobby. (Günümüzde, çocuklar birden fazla hobi edinebilmektedir.) However, in the past, most children were able to take up only one hobby. (Ancak geçmişte birçok çocuk sadece bir hobi edinebiliyordu.)

Kipler, dilbilgisel yapılarından ziyade anlamsal yönleriyle büyük önem arz etmektedirler.

Sayıca fazla olmaları, kiplerin işlevsel olarak çeşitlilik sunmalarına zemin hazırlamaktadır.

Başka bir deyişle, her kip cümleye farklı bir anlam ve işlev kazandırmaktadır ve her bir kipi birden çok işlevi ve anlamı olabilmektedir.

'Can' kipi (Modal verb 'can') Can kipi, gerek geniş zamanlı, gerekse geçmiş zamanlı olumlu, olumsuz ve soru cümle yapılarında çeşitli anlam ve işlevlerde kullanımıyla belki de diğer tüm kiplerden en yaygın olarak kullanılanıdır.

Can kipi, olumlu cümle yapılarında kullanıldığı zaman cümleye özne ile ilgili olarak yetenek/beceri ve olasılık, soru cümlelerinde kullanıldığında izin isteme ve ricada bulunma anlamları katarken olumsuz cümle yapılarında kullanıldığında ise cümleye özne ile ilgili olarak yeteneğin olmaması, olasılıksızlık ve izin vermeme gibi anlamlar katmaktadır.

Örnekler:

I can play the piano. (Piyano çalabiliyorum. / Yetenek)

We can go on a picnic tomorrow. (Yarın pikniğe gidebiliriz. / Olasılık)

Can I go out? (Dışarı çıkabilir miyim? / İzin isteme)

A baby cannot learn abstract concepts. (Bir bebek soyut kavramları öğrenemez. / Yeteneksizlik; Olasılıksızlık)

'Be able to' kipi (Modal Verb 'be able to')

Beceri veya yeteneklerimizi can ve could kipleriyle ifade edebildiğimiz gibi, be able to kipiyle de ifade edebiliriz.

Genel olarak bakıldığında, can ve be able to kipleri yetenek bildirme bağlamında aynı anlama sahiptir. Be able to kipini can ve could kiplerinden farklı kılan en büyük özelliği can ve could kiplerinin sadece 'the Present Simple Tense' (Geniş Zaman) ve 'the Past Simple Tense' (Geçmiş Zaman) olarak adlandırılan zaman yapılarında (tense'lerde) kullanılabiliyor iken be able to kipinin ise her zaman yapısıyla birlikte kullanılabiliyor olmasıdır.

Be able to kipi ile can ve could kipleri arasındaki önemli diğer bir fark ise, be able to kipinin can ve could kipiyle kıyaslandığında daha resmî oluşudur.

Örnekler:

After I move to London, I will be able to learn about British cuisine. (Londra'ya taşındıktan sonra Britanya mutfağı hakkında bilgi sahibi olabileceğim. / Gelecekteki olasılık)

was able to play the drum when I was just 6 years old. (Henüz 6 yaşındayken bateri çalabiliyordum. / Geçmişteki yetenek)

I am able to speak English and Spanish fluently. (Akıcı bir şekilde İngilizce ve İspanyolca konuşabiliyorum. / Genel yetenek) 'May', 'might' ve 'could' kipleri (Modal Verbs 'may', 'might' and 'could')

May, might ve could kipleri, genel olasılıkları ifade etmek için kullanılırlar.

Başka bir deyişle, bu kiplerin kullanımını, cümlede olasılığı mümkün kılan belirli bir kişi veya kişilerin, belirli bir yer veya yerlerin ve belirli bir zamanın belirtilmiş olması ile ilişkilidir.

Diğer bir önemli nokta ise bu üç kipin (may, might ve could) geniş zaman (the Present Simple Tense) formunda ve anlamında kullanılıyor olması ve aralarında gerek anlam gerekse işlev bakımından hiçbir fark olmamasıdır.

Bu noktada bilmemiz gerek tek şey, might ve could kiplerinin may kipinden daha yaygın olarak kullanılmasıdır.

Örnekler:

May I ask borrow your dictionary? (Sözlüğünüzü ödünç alabilir miyim? / Rica; İzin)

It might rain in London anytime of the day. (Londra'da günün her anında yağmur yağabilir. / Genel Olasılık)

MODALS (KİPLER) II

İngilizcede Modals olarak ifade edilen Türkçe karşılığı ise Çekimsiz Yardımcı Filler veya Kipler olarak adlandırılan kelimeler cümle içinde birlikte kullanıldığı fiile farklı anlamlar katarak farklı ifadeler üretme olanağı sunar.

Bir önceki üniteye yetenek, kabiliyet, rica, istek, olasılık bildiren modallardan söz edilmişken, bu üniteye fiile zorunluluk, gereklilik veya tavsiye gibi anlamları kazandıran modallardan söz edilmiştir. Bu tür yardımcı fiiller (Modallar) belirli kurallar öğrenildikten sonra doğru bir şekilde kullanılma olanağı olmasına rağmen Türk öğrenciler için bazen anlaması zor bir konu olarak da görülebilmektedir. Bu durumun sebebi muhtemelen Türkçede birçok durumun fiile –ebilmek eki getirildiğinde anlatılabilmektedir. Örneğin; ihtimal, yetenek, izin gibi durumların hepsini anlatabilmek için Türkçede fiile –ebilmek eki getirilmesi yeterlidir. Ancak İngilizcede ise bu farklı durumlar farklı yardımcı fiiler kullanılarak ifade edilmektedir.

Örnekler:

Bugün yağmur yağabilir. (olasılık)

Dışarı çıkabilir miyim? (izin)

Çok iyi yüzebiliyorum. (yetenek)

Örneklerde de görüldüğü gibi farklı durumları ifade edebilmek için Türkçede sadece –ebilmek eki yeterli olmaktadır. Fakat bu cümlelerin İngilizce karşılıklarının her birinde farklı bir yardımcı fiil kullanılması gerekebilmektedir:

It might rain today.

May I go out?

I can swim very well.

Dil kullanımında bu tür hatalara düşmemek için Türkçeden ve bu tür fiillerin Türkçedeki karşılıklarından yola çıkarak değil de hangi durumda hangisinin kullanıldığını kavramaya çalışarak kullanmak hata yapma ihtimalini azaltacaktır.

Bu bölümde işlenecek olan kipler zorunluluk, tavsiye, öğüt, ikaz, uyarı ve yasaklama anlamları taşırlar.

Must

İlk olarak must yapısı, geniş zamanlı olumlu cümlelerde vicdanî, içten gelen zorunlulukları ve kişisel sorumlulukları, olumsuz cümlelerde ise kuvvetli tavsiye, öğüt, ikaz, uyarı, yasaklama vb. durumlarını ifade etmek için kullanılır.

Must ile cümle kurulurken tüm öznelerle must ve sonrasında yalın hâlde esas fiil kullanılır. Özneye göre herhangi bir değişiklik yapılmaz. Olumsuz cümlede ise must sonrasına not getirilerek veya kısaltması olan mustn't ve sonrasında yalın hâlde fiil kullanılarak cümleler oluşturulur.

Must ile soru sormak pek yaygın bir kullanım olmasa da, soru yapmak isteniyorsa must öznenin öncesine getirilerek ve sonrasında gene fiil yalın hâlde kullanılarak soru cümlesi oluşturulabilir.

Örnekler:

I am putting on weight. I must eat less and do exercise. (Kilo alıyorum. Daha az yemeli ve egzersiz yapmalıyım.)

You mustn't eat too much sugar. It is bad for your teeth. (Çok fazla şeker yememelisin. O senin dişlerin için kötü olur.)

Have to/Has to

Have/has to yapısı ise geniş zamanlı olumlu cümlelerde çevresel, dıştan (otoriteden) gelen zorunlulukları ve toplumsal, ailesel, meslekî sorumlulukları, olumsuz cümlelerde ise yapmak zorunda olmadığımız durumları ifade etmek için kullanılır.

Bu yapı, must yapısı ile karıştırılmamalıdır. Must'ın kullanımından farklı olarak have to ve has to kullanıldığı özneye göre tercih edilmek zorundadır.

Olumlu cümlede I/you/we/they ve diğer çoğul öznelerde, öznenin sonra have to ve sonrasında yalın hâlde fiil kullanılması gerekirken, özneler he/she/it ve diğer tekil özneler olmaları durumunda, öznenin sonra has to ve yalın hâlde esas fiil kullanılmalıdır.

Olumsuz cümle kurmak istenirken ise, geniş zamanda olduğu gibi özneye göre do not (don't) veya does not (doesn't) ve sonrasında yalın hâlde fiil kullanılarak olumsuz cümle oluşturulur.

Soru cümleleri ise öznenin önce, gene özneye uygun olacak şekilde do veya does ve öznenin sonra da have to ve sonrasında da yalın hâlde fiil kullanılarak oluşturulur.

Örnekler:

I have to go to work this weekend. (Bu hafta sonu işe gitmem gerekiyor.)

She has to finish her homework today. (Ev ödevini bugün bitirmesi gerekiyor.)

You don't have to get up early tomorrow. (Yarın erken kalkman gerekmiyor.)

He doesn't have to clean the house today. (Bugün evi temizlemesi gerekmiyor.)

Do you have to work on weekends? (Hafta sonları çalışman gerekiyor mu?)

Does she have to read the whole book in two days? (Kitabın tümünü iki günde mi okuması gerekiyor?)

Should

Should yapısında herhangi bir zorunluluk anlamı bulunmayıp, tavsiye, öğüt, nasihat mesajı verir.

Should, must gibi özneye göre değişiklik göstermez. Tüm öznelerden sonra should ve yalın hâlde fiil kullanarak olumlu cümle oluşturulabilir. Olumsuz cümle için ise, öznenen sonra should not veya kısaca shouldn't ve devamında yalın hâlde fiil kullanılması gerekir. Soru cümlelerinde öznenin öncesine should ve sonrasında yalın hâlde fiil kullanılır.

Örnekler:

You should eat more vegetables and fruit. (Daha çok sebze ve meyve yemelisin.)

You shouldn't go to bed late. (Geç yatmamalısın.)

Should I visit my friend? (Arkadaşımı ziyaret etmeli miyim?)

Had better

Had better yapısında herhangi bir zorunluluk anlamı bulunmayıp, herhangi bir şeyin yapılması veya yapılmaması konusunda kuvvetli tavsiye, öğüt, nasihat anlamı vardır.

Had better ile olumlu cümle kurulurken gene özneye göre değişiklik gösterilmeyecek şekilde, özne, had better ve sonrasında yalın hâlde fiil kullanılarak cümle oluşturulur. Olumsuz cümlelerde ise öznenen sonra had better, sonrasında not ve sonrasında da yalın halde fiil kullanılır.

Had better yapısı ile soru cümlesi kurmak pek yaygın bir kullanım değildir.

Örnekler:

You had better be more polite to him. (Ona karşı daha kibar olursan iyi olur.)

She had better not annoy him. (Onu sinirlendirmese iyi olur.)

Could

Son olarak could yapısı ise, can yapısının geçmiş zamana göre çekimlenmiş şeklidir.

Could, geçmiş zamanlı cümlelerde kullanılmakla birlikte, geniş zamanlı cümlelerde istek, rica, temenni anlamlarını taşır. Could ile cümle kurulurken, olumlu cümlede özneye göre değişiklik göstermeksizin öznenen sonra could ve sonrasında da yalın hâlde fiil kullanılarak cümle oluşturulur.

Olumsuz cümlelerde ise öznelerden sonra could not veya kısaca couldn't ve sonrasında yalın hâlde fiil kullanılıp cümle oluşturulur.

Soru cümlelerinde ise could öznenin öncesinde kullanılarak öznenen sonra fiil yine yalın hâlde kullanılır.

Örnek:

Could you help me, please? (Bana yardım edebilir misiniz, lütfen?)

EDİLGEN YAPILAR (Passive Voice)

Edilgen yapılarda cümlenin konusu **eylemi yapan değil, eyleme uğrayan** olur. Yani etken cümlede özne “ne yapıyor?” sorusuna cevap verirken, edilgen cümlede özne “neye yapılıyor?” sorusuna cevap verir.

Genel Kurallar:

1. Geniş zaman ve geçmiş zamanda, “do/does” ve “did” kullanılmaz. Bunun yerine:

a) **Geniş zaman:** am / is / are + fiilin 3. hâli (past participle)

b) **Geçmiş zaman:** was / were + fiilin 3. hâli

2. Şimdiki zaman ve diğer zamanlarda yardımcı fiil + be kullanılır; fiilin 3. hâli yine aynı şekilde gelir.

3. **Olumsuz cümlelerde not eklenir:** be + not + fiil(3.hâl)

4. **Soru cümlelerinde be fiili başa alınır:** Be + özne + fiil(3.hâl)?

Örnekler

1. Geniş Zaman (Present Simple)

Etken: I clean my garden every month.

Edilgen: My garden is cleaned every month.

Olumsuz: My garden is not cleaned every month.

Soru: Is your garden cleaned every month?

Etken: They make yogurt from milk.

Edilgen: Yogurt is made from milk.

Olumsuz: Yogurt is not made from tea.

Soru: Is yogurt made from milk?

Etken: Selma feeds the cats.

Edilgen: The cats are fed by Selma.

Olumsuz: The cats are not fed by Ayşe.

Soru: Are the cats fed by Selma?

2. Geçmiş Zaman (Past Simple)

Etken: Oğuz broke the glass.

Edilgen: The glass was broken by Oğuz.

Olumsuz: The glass was not broken by Emir.

Soru: Was the glass broken by Oğuz?

Etken: Pelin cleaned the kitchen ten minutes ago.

Edilgen: The kitchen was cleaned ten minutes ago.

Olumsuz: The kitchen was not cleaned yesterday.

Soru: Was the kitchen cleaned yesterday?

3. Şimdiki Zaman (Present Continuous)

Etken: They are writing the report now.

Edilgen: The report is being written now.

Olumsuz: The report is not being written now.

Soru: Is the report being written now?

Etken: Gül is writing a new story now.

Edilgen: A new story is being written by Gül now.

Olumsuz: A new story is not being written by Gül now.

Soru: Is a new story being written by Gül now?

Notlar:

Tüm edilgen cümlelerde fiil **3. hâlde** kullanılır.

Şimdiki zaman için “be + being + fiil(3.hâl)” kullanılır.

Edilgen cümlelerde kimin yaptığı önemliyse **by + özne** eklenir.

THE PASSIVE VOICE II (EDİLGEN YAPILAR II)

İngilizcede temel cümle yapısı, cümlede belirtilen işi, oluşu ve eylemi gerçekleştiren özne (kişi veya varlık) ve cümlede bahsi geçen iş, oluş veya eylemi temsil eden fiilden oluşur ki bu tür cümleler etken (active) cümle olarak adlandırılır.

Bir cümlenin etken bir cümle olup olmadığını anlamının en kolay yolu, cümledeki eylemi kimin veya neyin gerçekleştirdiği sorusuna aldığımız cevaptır.

Eğer bu soruya cümlede bir cevap bulabiliyorsak, bu cümle etken bir cümledir. Şayet cevabımız olumsuz ise, cümlemiz edilgen yapıda bir cümledir.

Örn.:

Ayşe Kulin has written a new novel. (Ayşe Kulin yeni bir roman yazdı.)

Soru: Kim yeni bir roman yazdı?

Cevap: Ayşe Kulin

Ayşe Kulin = örnek cümlede yazma ve yayımlama eylemini gerçekleştiren kişi

has written = örnek cümledeki işi, oluşu veya eylemi temsil eden fiil

a new novel = ana fiilin nesnesi olan 'yeni bir roman'

Etken cümleler, cümledeki eylemin kim veya ne tarafından gerçekleştirildiğini bilip söz konusu kişiyi veya varlığı vurgulamak istediğimiz durumlarda yaygın olarak kullanılmaktadır.

Örn.:

Nikola Tesla invented over 130 gadgets. (Nikola Tesla 130 aygıttan daha fazla aygıt icat etmiştir.)

Cümlenin ana fiilinin bildirdiği işi, oluşu ve eylemi gerçekleştiren kişi(ler) veya varlık(lar) bilinmiyor ise, cümle edilgen yapı ile kurulmalıdır.

Örn.:

The wheel was invented 5000 years ago. (Tekerlek 5000 yıl önce icat edilmiştir.)

Bu örnek cümlede, tekerleğin kim veya kimler tarafından icat edildiği bilinmediğinden edilgen yapı kullanılmak durumundadır.

Benzer bir şekilde, cümlenin öznesi olan kişi(ler) veya varlık(lar) mevcut olup bu iş, oluş ve eylemden etkileniyorsa, cümle edilgen yapı ile kurulmalıdır.

Örn.:

My son was taken to hospital after a serious crash. (Ciddi bir çarpmanın ardından oğlum hastaneye kaldırıldı.)

Bu örnek cümlede, cümlenin öznesi olan my son (oğlum) kelimesi cümlenin ana fiili olan was taken fiilden etkilenmektedir.

İngilizcede edilgen cümleler esasen cümledeki eylemin, işin veya oluşun kim veya kimler tarafından gerçekleştirildiğini bilmediğimiz durumlarda kullanılır.

Örn.:

The glass was invented 3500 years ago. (Cam 3500 yıl önce icat edilmiştir.)

Yukarıdaki kullanımından farklı olarak, anlatılmak istenen iş, oluş ve eylem, bu iş, oluş veya eylemi gerçekleştiren öznenin daha büyük önem arz ediyorsa edilgen cümleler tercih edilir.

Örn.:

The first grammar studies were carried out by Psammethicus. (İlk dilbilgisi çalışmaları, Psammethicus tarafından gerçekleştirildi.)

Edilgen cümle yapısı, etken cümle yapısına göre daha resmidir ve sıklıkla resmi konuşma ve yazma dilinde kullanılır.

Örn.:

This book was written by three authors. (Bu kitap, üç yazar tarafından yazılmıştır.)

Bu dilbilgisi yapısını daha iyi kavrayabilmemizin en önemli yolu, transitive verbs olarak adlandırılan geçişli (nesne alabilen) düzenli fiillerin -d/-ed/-ied çekim soneki almış ve düzensiz fiillerin, past participle olarak adlandırılan 3. hâllerini bilmektir.

Başka bir deyişle, edilgen cümle yapılarının tamamında düzensiz fiiller 3. hâleriyle, düzenli fiiller ise kendilerinden sonra -d; -ed; -ied çekim eklerini alarak kullanılırlar.

Bilindiği üzere, İngilizcede birbirinden farklı 12 zaman yapısı (verb tense) bulunmaktadır ve bu 12 zaman yapısının (tense'in) 9'unun edilgen hâllerinin kullanımı tercih edilmektedir.

The Future Time cümle yapısının edilgen hâli şu şekilde oluşturulur.

Örn.:

Active Voice: I will wash my car. (Etken Cümle: Aracımı yıkayacağım.)

Active Voice: I am going to wash my car. (Etken Cümle: Aracımı yıkayacağım.)

Sentence Structure: Subject + Auxiliary Verb 'am/is/are going to' + Main Verb + Object

Cümle Yapısı: Özne + 'am/is/are going to' Yardımcı Fiili + Ana Fiil + Nesne

Passive Voice: My car will be washed. (Edilgen Cümle: Aracım yıkandı/yıkanmıştı.)

Passive Voice: My car is going to be washed. (Edilgen Cümle: Aracım yıkanacak.)

Sentence Structure: Subject + Auxiliary Verb 'am/is/are going to' + Past Participle Form of the Main Verb

Cümle Yapısı: Özne + 'am/is/are going to' Yardımcı Fiili + Ana Fiilin 'Past Participle' Hâli

Bilindiği ve daha önce verdiğimiz örneklerde görüldüğü üzere, edilgen yapı cümlelerde edilgen bir fiilden sonra herhangi bir nesne gelmez.

Ancak bazı geçişli fiiller vardır ki dolaylı ve dolaysız olmak üzere iki nesne alırlar. İki nesne alan çift geçişli fiillerin iki ayrı cümle dizilişi bulunmaktadır.

Bu iki cümle dizilişinin birinde, cümlenin ana fiilinin hemen ardından dolaylı nesne gelirken, diğerinde dolaysız nesne gelir. Her iki cümle dizilişinde de nesnelere birbiri ardına gelir.

Örn.:

The professor will ask an important question. (Active Voice) veya

The professor will ask an important question to me. (Active Voice) (Profesör bana önemli bir soru soracak.) (Etken Yapı)

I will be asked an important question by the professor. (Passive Voice) veya

An important question will be asked to me by the professor. (Passive Voice) (Bana profesör tarafından önemli bir soru sorulacak.) (Edilgen Yapı)

Her ne kadar İngilizcede çift geçişli fiiller sayıca fazla olmasa da, bu fiilleri bilmekte ve bu fiiller ile oluşturulabilecek edilgen yapı cümleleri öğrenmekte fayda vardır.

CONDITIONAL CLAUSES (KOŞUL CÜMLELERİ)

Şart cümlesi olarak da adlandırılan koşul cümleleri, gerçekleşip gerçekleşmemesi birbirine bağlı iş, oluş ve eylemleri ifade etmek için kullanılan bir dilbilgisi yapısıdır.

Koşul cümleleri bir yan cümle türüdür ve ana cümleyi koşul bildirmesi bağlamında destekler ve zenginleştirir.

Ana cümledeki iş, oluş veya eylemin gerçekleşip gerçekleşmemesi, koşul cümlesinde ifade edilen duruma bağlıdır.

Örn.:

If you study hard, you can pass the test. (Eğer çok çalışırsan, sınavı geçebilirsin.)

[Cümle Dizilimi: Koşul Cümlesi + Ana Cümle]

Örnekte görüldüğü üzere, eğer anlamına gelen If kelimesi (veya bağlacı) ile başlayan bu koşul cümlesi bir virgülle ana cümleye bağlanmış ve anlam açısından ana cümleyi bir koşula bağlamıştır.

Koşul cümleleri yapısının özünü oluşturan ifade, koşul durumunu belirten ve Türkçede eğer, şayet, ise, -se/-sa anlamına gelen if yapısıdır.

If yapısı, özünde bir bağlaçtır ve ana cümle ile yan cümle arasında yapısal ve anlamsal bağ kurulmasını sağlar.

Açıklamadan da anlaşıldığı üzere, If ile başladığımız cümleyi If Clause (eğer cümlesi) olarak adlandırmaktayız.

Örn.:

'If I were you, I would prefer to buy a German car.'

If Clause Main Clause (Koşul Cümlesi) (Ana Cümle)

Conditionals olarak adlandırdığımız koşul cümleleri ile ana cümle arasında mutlaka zaman uyumu olmalıdır; aksi halde, koşul cümlesi ve ana cümle arasındaki zamansal ilişki bozulur.

Her bir koşul cümlesi türünün, taşıdığı anlama ve işleve göre belirli bir zaman çekimlemesi vardır.

Örn.:

'If I were you, I would learn Spanish language.' Past Simple Tense (Geçmiş Zaman)

Koşul cümleleri ile ilgili olarak bilmemiz gereken bir diğer önemli husus, koşul cümlelerinin zarf cümleleri gibi işlev görmesi ve modal olarak adlandırdığımız kiplerle birlikte pek kullanılmıyor olmasıdır.

Örn.:

'If I were you, I would learn Spanish language.' DOĞRU

'If I could be you, I would learn Spanish language.' YANLIŞ

If Clause konusunun iyi anlaşılabilmesi için, öncelikle cümle yapısının nasıl oluşturulduğunu öğrenmek gerekmektedir.

'If' bağlacı, koşul cümlesinin önünde; yani, ilk kelimesi olarak kullanılmak durumundadır.

Örn.:

If you need me, please call me. (Bana ihtiyaç duyarsan lütfen beni ara.)

Örnekte görüldüğü üzere, cümlemiz iki cümleden oluşmaktadır. İlk cümlemiz, If Clause olarak adlandırdığımız koşul cümlesidir ve koşul cümlesi kendisini takip eden ana cümleden virgülle ayrılmıştır.

Bu örnekte cümle dizilimi, 'Koşul Cümlesi (If Clause) + Ana Cümle (Main Clause)' şeklindedir.

If bağlacını içinde barındıran (diğer bir deyişle, If bağlacı ile başlayan koşul cümlecisi), bir önceki örnekte görüldüğü gibi, yaygın olarak ana cümleden önce (ilk cümle olarak) kullanılır ve ana cümleden virgülle ayrılır.

Ancak koşul cümlesi, arada hiçbir noktalama işareti kullanılmaksızın ana cümleden hemen sonra ve if bağlacı ile başlatılarak da kullanılabilir.

Örn.:

I will go abroad if I pass the test. (Sınavı geçersen yurtdışına gideceğim.)

Koşul cümlesi, yapısı gereği sadece olumlu veya olumsuz cümle formunda olabilirken, ana cümle olumlu, olumsuz, soru cümlesi veya emir kipli bir cümle olabilmektedir.

Örn.:

If I feel ok, I will attend your birthday party. [Olumlu cümle] (Eğer kendimi iyi hissedersen, doğumgünü partine katılacağım.)

If you feel ok, will/can you come to my birthday party? [Evet/hayır cevaplı soru cümlesi] (Eğer kendini iyi hissedersen, beni doğumgünü partime katılacak mısın?)

If you get ill, what will you do? [Soru zamirli soru cümlesi] (Eğer hastalanırsan, ne yapacaksın?)

If you need money, please let your parents know. [Emir kipi] (Eğer paraya ihtiyacın olursa, lütfen ebeveynlerine haber ver.)

Anlam ve yapı açısından bakıldığında, İngilizcede koşul cümleleri bazı temel bölümlere ayrılır. Bu ayrımın temel nedeni, her bir If Clause yapısının farklı bir anlam ve işleve hizmet ediyor olması ve farklı dilbilgisel zaman yapısıyla oluşturuluyor olmasıdır.

Ünitimizde üç temel If Clause yapısını incelemekteyiz. Bu yapılar sırasıyla şöyledir:

a) Tip 0 (Type 0)

‘Doğal olaylar’, ‘bilimsel gerçekler’, ‘genel-geçer durumlar’, ‘rutin işler’, ‘alışkanlıklar’ı konu alan koşul cümleleri.

Örn.:

If you heat water over 100 degrees Celsius, it evaporates. (Eğer suyu 100 santigrad derecenin üzerinde ısıtırsan, su buharlaşır.)

b) Tip 1 (Type 1)

Koşul gerçekleştiği takdirde içinde bulunduğumuz anda veya gelecekte gerçekleşmesi mümkün olan iş, oluş ve eylemleri konu alan koşul cümleleri.

Örn.:

If you lend me your car, I will be very happy. (Eğer bana aracını ödünç verirsen, çok mutlu olurum.)

If you need me, I can help you. (Bana ihtiyacın olursa sana yardımcı olabilirim.)

You'll be happier if you help people more often. (Daha sık gülümsersen daha mutlu olursun/olacaksın.)

c) Tip 2 (Type 2)

İçinde bulunduğumuz anda veya gelecekte gerçekleşmesi mümkün olmayan ancak gerçekleştiğinde ihtimal dahilinde neler olabileceği düşünülen iş, oluş ve eylemleri konu alan koşul cümleleri.

Örn.:

If I were you, I would talk to her and tell about the problem. (Senin yerinde olsam, onunla konuşur ve ona o sorundan bahsederdim.)

If Mrs. YÜKSEL had to go somewhere for a business trip, she would choose to go to Antalya. (Eğer Bayan YÜKSEL iş seyahati için bir yere gitmek zorunda kalsa/kalsaydı, Antalya'ya gitmeyi tercih eder/ederdi.)

WISH CLAUSES

İngilizce dilbilgisinde Wish Clause şekline isimlendirilen İstek Cümleleri, içinde bulunduğumuz anda hoşumuza gitmeyen olayları, durumları, eylemleri, oluşları ve memnuniyetsizliklerimizi, geçmişte gerçekleşmiş olaylardan duymuş olduğumuz pişmanlıkları ifade etmek için kullanılır.

Wish fiilini, istemek, dilemek, arzu etmek anlamlarında kullanacağımız zaman bir fiil ile birlikte kullanmamız gerekmektedir.

I wish to go abroad this summer. (Bu yaz yurtdışına gitmeyi istiyorum/arzuluyorum.)

I wish to see the manager as soon as possible. (Müdürü mümkün olduğunca kısa sürede görmeyi istiyorum/arzuluyorum.)

My brother Hakan wishes to buy a new-model car. (Kardeşim Hakan yeni model bir araba almayı istiyor/arzuluyor.)

Tanrıöver family wishes to move into a new house with a garage. (Tanrıöver ailesi garajı olan yeni bir eve taşınmak istiyor/arzuluyor.)

İsteğimizi bir başkası aracılığıyla gerçekleştirmek istersek wish yapısının hemen ardından nesnemizi (özel bir isim veya şahıs zamiri) getiririz.

My friend wished me good luck before the race. (Yarıştan önce arkadaşım bana bol şans diledi.)

I wish you good luck in the exam. (Sınavında sana bol şans diliyorum.)

My brother Hakan wishes me swift recovery. (Kardeşim Hakan bana acil şifalar diliyor.)

Tanrıöver family wishes them a worry-free journey. (Tanrıöver ailesi onlara iyi yolculuklar diliyor.)

İstek cümleleri gerçek dışı durumları ifade etmek için kullanılır. Örneğin, bir ürün satın almak istiyorsunuz ve paranız yok. Bu durumda "Keşke param olsa" gibi bir ifade kullanmak isterseniz wish kelimesini kullanabilirsiniz.

(I wish I had some money.)

Wish kelimesini bu anlamı ile kullanırken cümlenin zaman yapısına dikkat etmek gerekmektedir.

Wish Clause yapısı ile en çok kullanılan yapı that clause olarak adlandırdığımız isim cümleleridir.

Bu isim cümleleri, Present Simple Tense veya Future Tense kullanılarak yazılamaz. Yapmamız gereken şey, isim cümlesinde ifade edilen eylemin bir derece past (geçmiş zaman) biçimini kullanmaktır.

do => did

am/is/are => was/were

can => could

have/has done => had done

You are a quite lucky guy. I wish I were you now. (Keşke şu an senin yerinde olsam.)

I can see that your assignment is quite difficult. I wish I could help you. (Keşke sana yardımcı olabilsem.)

Unfortunately, I can't buy her a beautiful gift. I wish I had enough money to buy it. (Keşke onu alabilmek için yeterli param olsa.)

I wish all my friends were here now. (Keşke tüm arkadaşlarım şimdi burada olsa.)

A wish about the present

Wish Clause yapısını, içinde bulunduğumuz anda hoşumuza gitmeyen olayları ve memnuniyetsizlikleri ifade etmek için wish + subject + past tense formülüyle kullanırız.

Hilal is not as hardworking as Ayşe. She wishes (that) she were as hardworking as Ayşe. (Hilal Ayşe kadar çalışkan değil. O, Ayşe kadar çalışkan olmayı ister.)

Nisa works really hard. I wish (that) she didn't work so hard. (Nisa çok çalışıyor. Keşke o bu kadar çok çalışmasa.)

I can't do anything for her health problem. I wish (that) doctors could do something. (Onun sağlık problemi için elimden hiçbir şey gelmiyor. Keşke doktorlar bir şeyler yapabilse.)

A wish about the past

Wish Clause yapısını, geçmişte gerçekleşmiş olaylardan duymuş olduğumuz pişmanlıkları ifade etmek için wish + subject + past perfect tense formülüyle kullanırız.

I had classes this morning. Because of that, I missed Formula 1 Chinese GP. I wish I hadn't had classes this morning. (Bu sabah derslerim vardı. Bundan dolayı, Formula 1 Çin GP'sini kaçırdım. Keşke bu sabah derslerim olmasaydı.)

She wasn't here yesterday evening. She missed a great party. I wish she had been here. (O dün akşam burada değildi. Harika bir partiyi kaçırdı. Keşke burada olsaydı.)

My father worked late at his office yesterday, so he couldn't attend dinner. I wish he hadn't worked so late. (Babam dün ofisinde geç saatlere kadar çalıştı, bu yüzden akşam yemeğine katılamadı. Keşke geç saatlere kadar çalışmasaydı.)

A wish about the future

Wish Clause yapısını, gelecekte gerçekleşmesini istediğimiz olayları ifade etmek için wish + subject + would/could formülüyle kullanırız.

Burada son derece dikkat etmemiz gereken nokta şudur ki şayet ana cümle ile yan cümlenin özneleri aynı ise, yan cümlede yardımcı fiil olarak could, özneler farklı ise would kullanılmalıdır.

I have classes next morning. Because of that, I will miss Formula 1 Chinese GP. I wish I couldn't have classes next morning. (Önümüzdeki sabah derslerim var. Bundan dolayı, Formula 1 Çin GP'sini kaçıracam. Keşke önümüzdeki sabah derslerim olmasa.)

She won't be here tomorrow evening. She will miss a great party. I wish she would be here tomorrow evening. (O yarın akşam burada olmayacak. Harika bir partiyi kaçırarak. Keşke o yarın akşam burada olsa.)

My father has to work late at his office tomorrow, so he can't attend dinner. I wish he wouldn't have to work so late. (Babam yarın ofisinde geç saatlere kadar çalışmak zorunda, bu yüzden akşam yemeğine katılamayacak. Keşke geç saatlere kadar çalışmak zorunda olmasa.)

RELATIVE CLAUSE (SIFAT CÜMLECİKLERİ)

Sıfat cümlecikleri temel cümle olmayıp yan cümleciklerdir ve yalnız kullanılamazlar çünkü tamamlanmamış cümleciklerdir. Cümleler içerisinde özne ya da nesnelere niteleyen anlatımlardır. Sıfat cümlecikleri, bahsettiğimiz kişi veya nesneyi daha belirgin hâle getirerek kimi ya da neyi kastettiğimizi daha iyi anlatmamıza yardımcı olur.

Sıfat cümlecikini ana cümleye bağlayan bağlaçlar İngilizcede relative pronouns olarak bilinir. Temel cümlelerin özneleri nitelendirildiğinde farklı, nesnelere nitelendirildiğinde farklı, nitelenenler insansa farklı, cansız ya da hayvansa farklı relative pronoun (bağ zamiri) kullanmak durumundayız. Türkçede nitelemeyi gerçekleştiren sıfat cümlecikleri nitelenen isim ya da nesnelere önce gelirken, İngilizcede sonra gelir.

Who

Sıfat cümlecikinde nitelenen bir insan ise, nitelenen kişiden hemen sonra who bağ zamiri getirilerek o kişiye ait özellik ifade edilir.

İsmi söylendiği zaman söz konusu olan kişinin kim olduğu kesin olarak anlaşılıyorsa, niteleyen sıfat cümlesi fazladan verilen bir bilgidir ve mutlaka iki virgül arasında yazılmak zorundadır.

Örnekler:

My sister, who is an English teacher, is at home now. (İngilizce öğretmeni olan kız kardeşim şu anda evdedir.)

My friend, who is from Artvin, is going to visit me tomorrow. (Artvinli olan arkadaşım yarın beni ziyaret edecek.)

Gül, who is my sister, is very clever. (Kardeşim olan Gül çok zekidir.)

Selma, who is a teacher, is from Konya. (Öğretmen olan Selma Konyalıdır.)

Bilinmeyen bir kişi ya da nesne niteleniyorsa, sıfat cümlecikini virgül ile ayırmaz.

Örnekler:

The man who helped me yesterday is my neighbour. (Dün bana yardım eden adam komşumdur.)

That's the boy who lives in Erzurum. (Erzurum'da yaşayan çocuk budur.)

The man who called me yesterday was Ali. (Dün beni arayan adam Ali'ydi.)

I visited my father who was in the hospital. (Hastahane de olan babamı ziyaret ettim.)

I have a lot of friends who are in England now. (Şu anda İngiltere'de olan çok arkadaşım var.)

The student who is speaking now is my best friend. (Şu anda konuşan öğrenci benim en iyi arkadaşımdır.)

The man who is in the street is drunk. (Caddedeki adam sarhoştur.)

The woman who is behind me is a lawyer. (Arkamda olan kadın bir avukattır.)

The girl who is looking at us now is Pelin. (Şimdi bize bakan kız Pelin'dir.)

I saw a man who was swimming in the river. (Nehirde yüzen bir adam gördüm.)

Which

Which bağ zamiri, insan dışında nitelediğimiz hayvan, eşya, yer, kavram, soyut veya somut şeyler için kullanılır.

Örnekler:

The car which is white is mine. (Beyaz olan araba benimdir.)

A car which is very old hit the wall. (Çok eski bir araba duvara vurdu.)

I prefer grapes which are black. (Siyah üzümleri çok severim.)

That is the cake which my mother made. (Bu, annemin yaptığı kek.)

This is the house which I want to rent. (Kiralamak istediğim ev bu.)

That

That bağ zamiri hem which hem de who bağ zamirleri yerine kullanılır.

Who ve which bağ zamirlerine kıyasla daha az resmî ya da gayri-resmî durumlarda kullanılır.

Hem öznesini hem de nesnesini nitelemek için kullanılabilir.

Özel isimleri nitelemek için that kullanılamaz.

Örnekler:

The man that helped me yesterday is my neighbour. (Dün bana yardım eden adam komşumdur.)

That's the boy that lives in Erzurum. (Erzurum'da yaşayan çocuk budur.)

The man who called me yesterday was Ali. (Dün beni arayan adam Ali'ydi.)

I visited my father that was in the hospital. (Hastahanede olan babamı ziyaret ettim.)
I have a lot of friends that are in England now. (Şu anda İngiltere’de olan çok arkadaşım var.)
The student that is speaking now is my best friend. (Şu anda konuşan öğrenci benim en iyi arkadaşımdır.)
The man that is in the street is drunk. (Caddedeki adam sarhoştur.)
The woman that is behind me is a lawyer. (Arkamda olan kadın bir avukattır.)
The girl that is looking at us now is Pelin. (Şimdi bize bakan kız Pelin’dir.)
I saw a man that was swimming in the river. (Nehirde yüzen bir adam gördüm.)
The car that is white is mine. (Beyaz olan araba benimdir.)
A car that is very old hit the wall. (Çok eski bir araba duvara vurdu.)
I prefer grapes that are black. (Siyah olan üzümleri çok severim.)
That is the cake that my mother made. (Bu, annemin yaptığı kek.)
This is the house that I want to rent. (Kiralamak istediğim ev bu.)

Relative Clauses (Sıfat Cümlecikleri)

Sıfat cümlecikleri, bir ismi niteleyen yan cümleciklerdir. Ana cümleden bağımsız olamazlar. İngilizcede who, which, that, whose, where, when gibi ilgi zamirleriyle bağlanır. İnsanları nitelerken who, nesne veya hayvanları nitelerken which kullanılır. That, gayriresmî durumlarda hem insan hem nesne için kullanılabilir; özel isimlerde kullanılmaz.

Örnekler:

The man who helped me yesterday is my neighbour.

The car which is white is mine.

The boy that lives in Erzurum is my friend.

Whose – Aitlik Bildiren Sıfat Cümlecikleri

Whose, sahiplik veya aitlik bildiren sıfat cümleciklerinde kullanılır.

İyelik sıfatlarının yerine geçer (my, his, her, its, their).

Cümleden çıkarılamaz.

Örnekler:

The woman whose car is a BMW is coming tonight.

I talked to the man whose leg had been broken during the accident.

The dog whose owner lives next door is over there.

The woman whose son you met is the guest speaker.

Where – Yer/Mekan Bildiren Sıfat Cümlecikleri

Olayın gerçekleştiği yer veya mekânları tanımlar.

Sadece yerin kendisini belirtmek için where, duygu veya fikir için which kullanılabilir.

Örnekler:

London is a beautiful city where I spent my holiday last year.

Artvin is a natural wonder where my father-in-law was born.

When – Zaman/Tarih Bildiren Sıfat Cümlecikleri

Olayın gerçekleştiği zamanları veya tarihleri tanımlar.

Sadece zaman veya tarihle ilgili duygular için which kullanılabilir.

Örnekler:

1881 when Atatürk was born is a prominent year in my life.

The day when I was born was snowy.

The years when I worked were 2017-2018.

1453 when Mehmet the Conqueror conquered İstanbul is an unforgettable year in Turkish history.

NOUN CLAUSE (İSİM CÜMLECİKLERİ)

İsim cümlecikleri, yan cümleciklerdir ve cümlenin öznesi veya nesnesi olarak görev yapar. Temel cümlede yerine “that, what, why, where, how, when, who, which, whether/if” getirilir. Basit soru cümleleri dolaylı şekilde isim cümlesine çevrilebilir:

“O nerede?” → Do you know where she is?

İsim cümleciklerinde özne her zaman yardımcı fiilden önce gelir, soru cümlelerinin tersine.

That ile İsim Cümlecikleri

Genellikle nesneyi tanımlamak için kullanılır.

Örnekler:

I know that you are angry. (Kızgın olduğunu biliyorum.)

I did not know that you were in Erzurum last week. (Geçen hafta Erzurum’da olduğunu bilmiyordum.)

That he is going to come to the meeting is obvious. (Toplantıya geleceği apaçık.)

Soru Kelimeleri ile İsim Cümlecikleri

What, why, where, how, when, who, which soru kelimeleri ile yapılır.

Cümlenin nesnesi veya öznesi olur.

Örnekler:

What

I want to know what you are doing. (Ne yaptığını bilmek istiyorum.)

What you are doing is interesting. (Ne yaptığın ilginç.)

Why

Tell me why you are late. (Niçin geç kaldığını söyle.)

I don’t know why he is here. (Niçin burada olduğunu bilmiyorum.)

When

I will inform you when the meeting is. (Toplantının ne zaman olduğunu bildireceğim.)

How

I want to know how you are. (Nasıl olduğunu bilmek istiyorum.)

I don’t know how old he is. (Kaç yaşında olduğunu bilmiyorum.)

Where

Do you know where Ali is? (Ali’nin nerede olduğunu biliyor musun?)

Do you know where they are going? (Onların nereye gittiğini biliyor musun?)

Who

Tell me who is working hard. (Kimin çok çalıştığını söyle.)

Do you know who broke the door? (Kapıyı kimin kırdığını biliyor musun?)

Whether / If

Are you ill? → Tell me if/whether you are ill. (Hasta olup olmadığını söyle.)

Will you help me? → Inform me if/whether you will help me. (Bana yardım edip etmeyeceğini bildir.)

Reported Speech (Dolaylı Anlatım)

Dolaylı anlatım, bir başkasının söylediği şeyi kendi cümlemizle aktarırken kullanılan bir yapıdır. Bu aktarımda genellikle zaman, zamir ve kelime sıralaması değişir.

1. Direct (Dolaysız) vs Reported (Dolaylı) Speech

Dolaysız: Söz doğrudan tırnak içinde yazılır, orijinal haliyle.

Lewis Hamilton said, "Ayrton Senna is a great Formula 1 driver."

Dolaylı: Söz, tırnaksız aktarılır ve gerekirse zaman ve zamir değişir.

Lewis Hamilton said that Ayrton was a great Formula 1 driver.

2. Say, Tell ve Ask Kullanımı

Say: Söylenen şeyin kendisi önemlidir, kime söylendiği önemli değildir.

Bilge said that she was ill. (Bilge hasta olduğunu söyledi.)

The doctor said (that) he should give up smoking.

Melih said (that) his car was broken down.

Say to / Tell: Sözün kime söylendiğini belirtmek istersek:

The doctor said to me (that) he should give up smoking.

Melih told me (that) his car was broken down.

Hayrettin said to me (that) he bought a new mountain bike.

3. Ask ile Soruların Dolaylı Anlatımı

Soru cümleleri if / whether veya soru kelimeleri ile aktarılır:

The teacher asked, "Can you help me?" → The teacher asked if I could help him.

"Where is the post office?" → He asked me where the post office was.

4. Tell / Ask + To + Infinitive

Birine emir, talimat, uyarı veya rica verirken:

Tell / Ask + nesne + to + fiil

Örnekler:

The doctor told me to give up smoking. (Emir / Talimat)

Hayrettin asked me to bring him a cup of coffee. (Rica)

The teacher told us to stop talking. (Uyarı)

Olumsuz kullanım:

not + to + infinitive

The teacher told us not to talk during the exam.

5. Önemli Kurallar

Zaman değişimi:

Present → Past

Present Continuous → Past Continuous

Present Perfect → Past Perfect

Will → Would

Zamir değişimi:

I → he/she

my → his/her

me → him/her

Kelime sıralaması:

Soru cümlelerinde yardımcı fiil ve özne yer değiştirir:

Direct: Where is the post office?

Reported: He asked me where the post office was.

İSİM FİİLLER

Çekimsiz yani fiillerde hiç bir değişiklik yapmadan kullanılan yapılardan biri de mastarlardır. İngilizcede iki fiil arka arkaya geldiği zaman çoğunlukla ya iki fiil arasına to gelir ya da ikinci fiile -ing soneki eklenir. Bir fiilden sonra gelen fiilin önüne to gelirse buna to infinitive yani mastar denir. Mastarlar fiil + to + fiil şeklindedir. Diğer bir ifade ile mastarlar cümlelerdeki özne ya da fiil yerine kullanılan mastar halindeki (ör: to see, to go, to be) isimleşmiş fiillerdir. Genellikle fiil + to + fiil mastar yapıları ana fiil ile aynı zamanda veya daha sonraki bir zamanda gerçekleşecek durumları ifaden yapılarıdır. Mastarlar genellikle amaç bildirmektedir. Örnekleri inceleyiniz ve genellikle esas fiilden sonra gelen fiilimsinin esas fiilden sonra gerçekleşen veya gerçekleşecek olan bir durum olduğuna dikkat edin.

They chose to go on a holiday. (Onlar tatile gitmeyi tercih ediyorlar.) Esas fiil olan tercih etmekten sonra gelen fiil olan tatile gitmek fiili başına to alarak isimleşti ve gitmeyi şekline dönüştü. Tatile gitme işinin tercih etme (chose) işinden sonra gerçekleşecek bir durum olduğuna dikkat ediniz.

I decided to write a letter. (Bir mektup yazmaya karar verdim.)

They have always expected to have a baby. (Onlar hep bir bebek sahibi olmayı ummaktadırlar.)

I hate to smoke. (Sigara içmekten nefret ederim.)

They hope to start university next month. (Gelecek ay üniversiteye başlamayı umuyorlar.)

They intend to go on a holiday this summer. (Bu yaz tatile çıkmaya niyet ediyorlar.)

We are learning to swim. (Yüzmeyi öğreniyoruz.) Henüz öğrenme aşamasında, gerçek anlamda üzme işi sonra gerçekleşecek.

He plans to organize a graduation party. (Mezuniyet partisi düzenlemeyi planlıyor.)

Oğuz likes to read that book. (Oğuz şu kitabı okumak istiyor.) Like fiili to + fiil alırsa istemek anlamındadır ve okuma işi sonra gerçekleşecektir.

Could you remember to lock the door before leaving. (Ayrılmadan önce kapıyı kilitlemeyi hatırla/unutma.)

She wants to go to bed now. (O şimdi yatmaya gitmek istiyor.)

I would love to run with you tomorrow. (Yarın seninle koşmayı çok isterdim.)

I like to swim. (Yüzmek istiyorum.)

I want to go home now. (Şu anda eve gitmek istiyorum.)

Fiilimsiler (Gerunds)

İsim-fiiller, fiillerin sonuna -ing sonekinin gelmesiyle elde edilirler ve isimler gibi cümlenin öznesi, tümleci veya nesnesi olabilirler. İstisnaları olmakla birlikte, fiil + fiil + ing şeklindeki fiilimsiler, esas fiilin gerçekleşme anından önce başlayan, gerçekleşen, geçmişte birkaç kez tekrarlayan ya da o anda gerçekleşmeye devam eden durumlar için kullanılır. Aşağıdaki örnekleri inceleyiniz.

They stopped fighting when they saw us. (Bizi gördüklerinde kavga etmeyi ketiler.) Bu örnekte fighting yani kavga etme işi daha önce başlamış ve o anda devam etmekte olan bir durumdu ve o işi durdurdular (stopped). Diğer bir ifade ile, cümledeki kelime sıralamasında esas fiilden (stop) sonra gelen fiilimsi (fighting) daha önce başlamış bir durumdu.

He denied going to cinema with his friends. (Arkadaşlarıyla beraber sinemaya gittiğini inkar etti.)

Emir enjoys watching cartoons. (Emir çizgi film izlemekten hoşlanır.) Geçmişte başlayıp günümüze kadar devam eden bir durum.

We are going to quit smoking soon. (Çok yakında sigara içmeyi bırakacağız.)

She avoids talking to me. (Benimle konuşmaktan sakınıyor.)

I appreciate working with you. (Seninle çalışmanın değerini biliyorum.)

I miss playing chess with you. (Seninle satranç oynamayı özledim.)

I will finish reading that book. (Bu kitabı okumayı bitiriyorum.)

I like singing. (Şarkı söylemeyi seviyorum.)

I dislike riding a motorbike. (Motosiklete binmeyi sevmem.)

She admitted cheating on the final test. (Final sınavında kopya çektiğini kabul etti.)

They keep annoying the teacher. (Öğretmeni rahatsız etmeye devam ediyorlar.)

They delayed going on vacation. (Tatile gitmeyi ertelediler.) Esas fiillerden sonra up, for, of, on, in, at, to, about v.b. edatlarlar geldiğinde, sonrasında gelecek olan fiiller sonuna -ing son ekini alarak gerund (isim-fiil) olur.

He will give up playing football. (Futbol oynamayı bırakacak.) He is thinking of going to France. (Fransa'ya gitmeyi düşünüyor.)

Finally they succeeded in beating us. (Sonunda bizi yenmeyi başardılar.)

We are looking forward to seeing you. (Seni görmeyi dört gözle bekliyoruz.)

I disapprove of throwing rubbish on the ground. (Yere çöp atmayı onaylamıyorum.)

They don't approve of wasting time. (Onlar boş zaman geçirmeyi onaylamıyorlar.)

Please keep on reading. (Lütfen okumaya devam edin.)

Go on writing the story. (Hikayeyi yazmaya devam edin.)

Try to solve the problem. (Problemi çözmeye çabalayın.)

Try seeing him in person. (Onu şahsen görmeyi deneyin.)

Mastar veya fiilimsi alan fiiller

I will remember to say "good morning" to my classmates in the morning. (Sabahleyin sınıf arkadaşlarıma "günaydın" demeyi hatırlayacağım/unutmayacağım.)

I remember having a bad car accident thirty years ago. (Otuz yıl önce çok kötü bir araba kazası geçirdiğimi hatırlıyorum.)

I am going to stop to drink water. (Su içmek için duracağım.) Amaç bildiriyor. Biraz sonra yapılacak bir iş kastediliyor.)

You should stop working now. (Çalışmaya bir son vermelisin/durdurmalısın.)

I will never forget seeing a big snake yesterday. (Dün büyük bir yılan gördüğümü asla unutmayacağım.)

I will never forget you helping me. (Bana yardım edişini asla unutmayacağım.)

She regrets living in İstanbul. (İstanbul'da yaşamaktan pişmanlık duyuyor.)

I regret to write this letter. (Bu mektubu yazacak olmaktan pişmanlık duyuyorum.)

İngilizcede Conjunctions Türkçede bağlaçlar olarak ifade edilen kelime grubu, kelimeleri, kelime öbeklerini ve cümleleri birbirine bağlayan kelime grubu olarak tanımlanabilir.

Bağlaç olmadan bir olay veya konu anlatılmaya çalışıldığında her düşünce için kısa, basit cümlelerle oluşturulmuş bir anlatım ortaya çıkar ki böyle kısa cümlelerle yapılan anlatımlar hem dinleyici veya okuyucuyu sıkabilir hem de aşırı basit görünerek karşı taraftın zihninde olumsuz bir imaj oluşturabilir.

Örnekler:

Yesterday I went to school. I saw my friend. He didn't want to talk to me. (Dün okula gittim.

Arkadaşımı gördüm. Benimle konuşmak istemedi.)

It snowed. The roads were blocked. We couldn't go to the city centre. (Kar yağdı. Yollar kapandı. Şehir merkezine gidemedik.)

You have an exam tomorrow. You haven't studied. You will fail. (Yarın sınavın var. Hiç çalışmadın. Başarısız olacaksın.)

Yukarıdaki örneklerde de görüleceği üzere, birbirinden ayrı devam eden kısa cümleler hem basitlik hem de sıkıcılık algısı oluşturmaktadır.

Anlatımı bu durumdan kurtarabilmek için bağlaçlara başvurulup tekrar eden kısa cümleler yerine daha akıcı ve birbiriyle bağlantılı daha uzun tek bir cümle kurulabilir.

Dolayısıyla yukarıdaki cümleler şu şekilde ifade edilebilir:

Yesterday I went to school and saw my friend, but he didn't want to talk to me. (Dün okula gittim ve arkadaşımı gördüm, ama o benimle konuşmak istemedi.)

It snowed and the roads were blocked, so we couldn't go to the city centre. (Kar yağdı ve yollar kapandı, dolayısıyla şehir merkezine gidemedik.)

You have an exam tomorrow, but you haven't studied, so you will fail.

Coordinating Conjunctions

İngilizce dilbilgisinde conjunctions olarak adlandırılan bağlaçlar, bir ya da birkaç kelimedden oluşan ve ana cümleyi (main clause), yan cümleye (adverbial clause) bağlayan yapılardır.

İngilizce'de bağlaçlar 2 ana grupta incelenir:

a) Coordinating Conjunctions:

and (ve), or (veya, ya da), but (ama, fakat, ancak), so (bundan dolayı, bunun için), for (çünkü, için), yet (ama, fakat, ancak).

Bu tür bağlaçlar, cümleye farklı anlamlar katarak iki isim, sıfat, zarf, sözcük öbeği, fiili ya da cümleyi birbirlerine bağlarlar.

Örnekler:

He couldn't save enough money, so he couldn't buy a car. (Yeterince para biriktiremedi, dolayısıyla araba satın alamadı.)

My jacket looks great, but it is not so comfortable. (Ceketim harika görünüyor, ama çok rahat değil.)

Everybody was planning to join the party, but most of them gave it up. (Herkes partiye katılmayı planlıyordu, ama çoğu vazgeçti.)

The hotel restaurant was very expensive, and the waiter was very rude. (Restoran çok pahalıydı ve garson çok kabaydı.)

Some people like hot weather, but I don't like it very much. (Bazı insanlar sıcak havayı sever, ama ben çok sevmiyorum.)

The company has 59 branches in 30 countries, and it has about 2000 employees. (Şirketin 30 ülkede 59 şubesi var ve yaklaşık 200 çalışanı var.)

Mrs. Tan has bought some flour, sugar, butter, eggs, and milk to make a cake. (Bayan Tan'ın, kek yapmak için biraz unu, şekeri, yağı, birkaç yumurtası ve biraz süt satın aldı.)

Most of the students study English hard, but not practice it quite often. (Öğrencilerin çoğu İngilizceye sıkı çalışıyor, ama çok sık pratik yapmıyorlar.)

This summer, I and my family may go to Bodrum or Marmaris. (Bu yaz, ben ve ailem Bodrum veya Marmaris'e gidebiliriz.)

I didn't feel fine yesterday, so I didn't attend the French course. (Dün iyi hissetmiyordum, dolayısıyla Fransızca kursuna katılmadım.)

I've bought an English dictionary, for I need to learn English vocabulary. (Bir İngilizce sözlük aldım, çünkü İngilizce kelime öğrenmem gerekiyor.)

I really want to learn Japanese language, yet I find it quite difficult. (Japonca'yı gerçekten öğrenmek istiyorum, ama onu çok zor buluyorum.)

b) Correlative Conjunctions:

both...and... (hem...hem de), either...or... (ya...ya da), neither...nor... (ne...ne de), not only...but also... (sadece ... değil, aynı zamanda... de/da).

Bu iki kelimedenden oluşan bağlaçlar, iki isim, sıfat, zarf, sözcük öbeği, fiili ya da cümleyi birbirlerine bağlarlar.

Örnekler:

Both Elif and Özlem received wonderful gifts on their birthdays. (Hem Elif hem Özlem doğum günlerinde harika hediyeler aldılar.)

Bilge will either buy a wonderful birthday present for her elder sister or take her somewhere. (Bilge, ablası için ya harika bir doğum günü hediyesi alacak ya da onu dışarı çıkaracak.)

Unfortunately, some drivers here drive their cars neither carefully nor patiently. (Maalesef, buradaki bazı sürücüler arabalarını ne dikkatlice ne de sabırlı bir şekilde sürerler.)

She is not only extrovert but also outgoing. (O sadece dışadönük değil, aynı zamanda açık yüreklidir.)

I want either tea or some water. (Ya çay ya da biraz su istiyorum.)

Both Jack and Susan will come with us. (Hem Jack hem de Susan bizimle gelecek.)

The hotel was not only cold but also dirty. (Otel, sadece soğuk değil aynı zamanda pisti de.)

They can either come by bus or by plane. (Ya otobüsle ya da uçakla gelebilirler.)

Conjunctions II (Bağlaçlar II)

Yan cümleler, ana cümleleri zaman, yer, neden, sonuç, durum, zıtlık, koşul, amaç ve bu gibi anlamlarda destekleyen ve zenginleştiren cümlelerdir.

'Zarf cümlesi' olarak da adlandırılmakta olan yan cümleler anlamlı bir bütün oluşturamadıklarından bağımsız olarak kullanılamazlar.

Yan cümlelerin anlam kazanabilmeleri için ana cümleler ile birlikte kullanılmaları gerekmektedir.

Örn.; While I was walking down the street, ... (Yolda yürürken, ...) [Zaman bağlacı olarak while]

Örnekte görüldüğü üzere, while zaman bağlacı ile oluşturulan yan cümle, ana cümle olmaksızın herhangi bir anlam ifade etmemektedir.

Ancak bahsi geçen yan cümle, ait olduğu ana cümle ile birlikte kullanıldığında anlamlı hale gelmektedir.

Örn.; While I was walking down the street, a car bumped into a tree. (Yolda yürürken, bir araba bir ağaca çarptı.)

[Zaman bağlacı olarak while]

Bir yan cümleyi ana cümleye bağlayan kelime grubuna yan cümle bağlacı adı verilir. When (ki o zaman / -dığı zaman), before (önce), because (çünkü), although (-dığı halde) gibi bağlaçlar, ana cümle ile yan cümleyi, zaman, yer, durum, neden, amaç, zıtlık, koşul ve sonuç gibi oldukça önemli anlam ilişkileri açısından bağlarlar.

Cümle dizilimi açısından bakıldığında, bir cümle, yan cümle ve ana cümlenin ard arda gelmesiyle oluşabileceği gibi ana cümle ile yan cümlenin ard arda gelmesiyle de oluşabilmektedir.

Cümlemiz, yan cümle + ana cümle dizilimi ile oluşturulmak isteniyorsa, bu her iki cümle arasında virgül kullanmamız gerekmektedir.

Ancak cümle dizilimimiz ana cümle + yan cümle şeklinde ise, cümleler arasında herhangi bir noktalama işareti kullanmayız.

Örn.; Because I was ill, I could not attend the concert. (Hasta olduğumdan konsere katılamadım.)

[Cümle Dizilimi: Yan Cümle + Ana Cümle]

I could not attend the concert because I was ill. (Hasta olduğumdan konsere katılamadım.)

[Cümle Dizilimi: Ana Cümle + Yan Cümle]

Bazı yan cümle bağlaçları (Some subordinating conjunctions)

Time (Zaman): after (sonra), before (önce), by the time (-e kadar), until (-e kadar), since (-den beri), while (iken), as (iken), when (-dığı zaman), whenever (her ne zaman), as soon as (olur olmaz), once (olur olmaz)

Place (Yer): where (-dığı yerde), wherever (her nerede)

Manner (Durum): as (gibi, olarak), as if (sanki), as though (sanki)

Cause (Neden): because (çünkü), as (çünkü), since (çünkü), for (çünkü)

Purpose (Amaç): so that (amacıyla), in order that (amacıyla), for the purpose that (amacıyla)

Contrast (Zıtlık): although (-dığı halde), though (-dığı halde), even though (-dığı halde), while (iken), whereas (iken)

Condition (Koşul): if (eğer), unless (eğer olmazsa), only if (sadece ...olursa), even if (olsa bile), providing (that) (koşuluyla), provided (that) (koşuluyla), suppose that (koşuluyla), supposing that (koşuluyla), in case (olması ihtimaline karşın)

Yan cümle bağlaçları ile ilgili bazı **örnek** cümleler (Some examples about conjunctions)

After I wake up, I wash up. (Uyandıktan sonra elimi yüzümü yıkarım.) [Zaman bağlacı olarak after]

Before I went to bed, I had brushed my teeth. (Yatağa gitmeden önce dişlerimi fırçaladım.) [Zaman bağlacı olarak before]

Until my parents come home, I will study. (Ebeveynlerim eve gelene kadar ders çalışacağım.) [Zaman bağlacı olarak until]

By the time I graduated from the university, I had attended many courses. (Üniversiteden mezun olana kadar, birçok kursa katıldım.) [Zaman bağlacı olarak by the time]

When I feel happy, I sing song. (Kendimi mutlu hissettiğim zaman, şarkı söylerim.) [Zaman bağlacı olarak when]

While I was working on my project, the boss called me. (Projem üzerinde çalışırken patronum beni aradı.) [Zaman bağlacı olarak while]

Whenever I feel lonely,I call my family. (Her ne zaman kendimi yalnız hissedersen, ailemi ararım.) [Zaman bağlacı olarak whenever]
I called my father as soon as I arrived at home. (Eve varır varmaz babamı aradım.) [Zaman bağlacı olarak as soon as]
Once you adopt a bad habit, you can get addicted to it easily. (Bir kez kötü bir alışkanlık edindiğin zaman, kolaylıkla bu alışkanlığın bağımlısı olursun.) [Zaman bağlacı olarak once]
If I graduate from the university, I will go abroad for post graduate education. (Eğer üniversiteden mezun olursam, doktora sonrası eğitimim için yurtdışına gideceğim.) [Koşul bağlacı olarak if]
Even if I graduate from the university, I cannot go abroad. (Üniversiteden mezun olsam bile yurtdışına çıkamam.) [Koşul bağlacı olarak even if]
Unless you study hard, you cannot pass the test. (Eğer çok çalışmazsan, sınavı geçemezsin.) [Koşul bağlacı olarak unless]
Only if you get the UK visa, you can go to England. (Sadece Birleşik Krallık vizesi alman dahilinde İngiltere'ye gidebilirsin.) [Koşul bağlacı olarak only if]
In case I may get ill, I will take some medicine. (Hastalanırsam diye birkaç ilaç alacağım.) [Koşul bağlacı olarak in case]
Wherever my family I move, I will never forget the lovely memories that I experienced here. (Ben ve ailem her nereye taşınırsak taşınalım, burada yaşamış olduğum harika anıları asla unutmayacağım.) [Yer bağlacı olarak wherever]
Unfortunately, the girl over there treats me as if/as though she hates me. (Maalesef, oradaki bayan bana sanki ondan nefret ediyormuşum gibi davranıyor.) [Durum bağlacı olarak as if/as though]

PHRASAL VERBS (ÖBEK FİİLLER)

Öbek fiiller fiil ile edat veya zarfların bir araya gelmesiyle oluşan kelime gruplarıdır. Öbek fiiller genellikle fiillere on, up, in, by, across, after, away veya over gibi kelimelerden bir veya iki tanesinin eklenmesiyle oluşurlar ve fiilin esas anlamıyla yakın anlamda olabileceği gibi anlamı tamamen de değişebilir.

Öbek fiiller cümlede fiillerin yerlerine kullanılırlar ve cümlenin zamanına göre normal fiil gibi çekimlenir. Örneğin cümle geçmiş zamana ait ise, öbek fiil içindeki birinci kelime olan fiil düzenli bir fiil ise, sonun -ed son eki eklenir; düzensiz bir fiil ise, fiilin ikinci hali alınır.

Öbek fiillerin fiilden sonraki kelimelerinde cümlenin zamanına göre bir değişiklik olmaz.

Ayrıca, öbek fiillerden nesne almıyorsa geçişsiz öbek fiiller ve nesne alıyorsa geçişli öbek fiiller olmak üzere ikiye ayrılır.

Geçişsiz öbek fiiller Esas fiiller gibi nesne gerektirmeyen ve nesne almayan öbek fiiller geçişsiz öbek fiiller olarak adlandırılırlar.

Aşağıdaki yaygın olarak kullanılan geçişsiz öbek fiiller ve bunların örnek cümle içinde kullanımları verilmiştir.

Break down: Bozulmak => My new car never **breaks down**. (Yeni arabam hiç bozulmaz.)

Come in: Girmek => May I **come in**? (İçeri girebilir miyim?)

Come over: Birinin evine gelmek => Why not **come over** tomorrow for lunch? (Niçin yarın öğlen yemeği için bana gelmiyorsun?)

Geçişli öbek fiiller Fiillerde olduğu gibi nesne alan öbek fiiller de geçişlidir.

Geçişli öbek fiiller ayrılma ve ayrılabilir olmak üzere ikiye ayrılır.

Bazı öbek fiillerin içindeki esas fiil, edat veya zarf ile ayrılmaz yani ikisinin arasına bir nesne giremez ve nesne, edat veya zarftan sonra gelirse bu kelime grupları ayrılmaz öbek fiiller olarak adlandırılır.

Örneğin, look after öbek fiil bir hasta, çocuk ya da hayvana ilgi göstermek anlamında bakmak anlamına gelir.

Cümlenin nesnesi olacak olan hayvan, hasta, yaşlı ya da çocuk look ile after kelimelerinin arasına değil, after kelimesinden sonrasına gelmek zorundadır.

Örnek: “When you are at work, I will look after your son.” (Sen işteyken, oğluna ben bakarım.) Bu cümlede nesne olan your son (senin oğlun) öbek fiilin öğeleri olan look ve after kelimelerinin arasına değil ikisinden hemen sonrasına gelmek zorundadır.

Aşağıda ayrılmaz geçişli göbek fiiller, anlamları ve örnek cümlede kullanımları verilmiştir.

Get over: İyileşmek, kurtulmak => I cannot get over this cold. (Bu soğuk algınlığından iyileşemiyorum.)

Go through: Üzerinde çalışmak => We should go through the class notes before the exam. (Sınavdan önce ders notları üzerinde çalışmalıyız.)

Run across: Rastlamak => Yesterday I ran across my primary school teacher in Erzurum. (Dün Erzurum’da ilkokul öğretmenime rastladım.)

Drop by: Uğramak => Can we drop by his Office today. (Onun bürosuna bugün uğrayabilir miyiz?)

Eat out: Dışarda yemek => Can we not eat out today? (Bugün dışarda yemek yemezsek olur mu?)

Go on: Devam etmek => Shall we go on watching the film? (Filmi izlemeye devam edelim mi?)

Grow up: Büyümek => Where did you grow up? (Nerde büyüdün?)

Keep on: Devam etmek => Why do you keep on talking in the class? (Neden derste konuşmaya devam ediyorsunuz?)

Wake up: Uyanmak => What time do usually you wake up? (Genellikle saat kaçta uyanırsın?)

Take after: Benzemek => I have **taken after** my father. => (Ben babama benzedim.) Nesne alan geçişli öbek fiilleri oluşturan fiil ve edatın birbirinden ayrılabilen ve nesneyi aralarına alabilen öbek fiiller, ayrılabilir öbek fiiller şeklinde adlandırılır.

Cümlenin nesnesi, fiil ile edat arasına gelebildiği gibi bu öbek fiilin kelimelerini birbirinden ayırmadan edatların sonrasına da gelebilir.

Örneğin, **hand in** öbek fiili teslim etmek anlamı ndadır.

Eğer, “Ödevini teslim ettim.” demek isterken ödev kelimesini kullanıyorsak, cümle iki farklı şekilde olabilir: “I have **handed in** my paper .” ya da “I have **handed** my paper **in**.” (Ödevimi teslim ettim.) Bu

örnekte de görüldüğü gibi my paper yani ödevim kelimesi, ya fiil ile edat kelimelerinin arasına gelebilir ya da fiil ve edatı ayırmadan hemen edat kelimesinden sonrasına geldi. Eğer my paper kelimesi yerine zamir olan **it** zamirini kullanacak olursak, öbek fiil kelimeleri birbirinden ayrılmak zorunda ve nesne yerine kullanılan zamir, fiil ile edat arasına gelmek zorundadır.

Bu durumda cümlemiz şöyle olmalıdır: "I have **handed it in.**" (Onu teslim ettim.) Zamirler, fiil ve edat arasına gelmek zorunda olduğu için "I have **handed in it.**" şeklindeki bir kullanım kesinlikle doğru değildir. Aşağıdaki örnekleri inceleyiniz.

Fill up: doldurmak => Could you **fill** this glass **up**, please. => Could you **fill up** this glass, please? (Bu bardağı doldurabilir misin?) => Could you **fill it up**, please? (Onu doldurabilir misin?)

Find out: öğrenmek => Can you **find out** what is happening? => (Ne olduğunu öğrenebilir misin?)

Hold up: geç başlatmak => Can we **hold up** the meeting for half an hour? => Can we **hold** the meeting **up** for half an hour? (Toplantıyı yarım saat geç başlayabilir miyiz?) => Can we **hold it up** for half an hour? (Onu yarım saat geç başlatabilir miyiz?)

Make up: Karar vermek => Have you **made up** your mind? => Have you **made** your mind **up**? (Kararını verdin mi?)

Make up (2): uydurmak => Who **made up** this story? => Who **made** this story **up**? (Bu hikâyeyi kim uydurdu?) Who **made** this **up**? (Bunu kim uydurdu?)

Pick up: eline almak, yerden almak => I will **pick up** the book. => I will **pick** the book **up**. (Kitabı yerden alacağım.) => I will **pick it up**. (Onu yerden alacağım.)

Put on: giyinmek => **Put on** your boots because it is snowing. => **Put** your boots **on** because it snowing. (Botlarımı giy, çünkü kar yağıyor.) => **Put** them **on**, because it is snowing. (Onları giy çünkü kar yağıyor.)

Put out: söndürmek = The firefighters have **put out** the fire. => The firefighters have **put** the fire **out**. (İtfaiyeciler yangını söndürdüler.) The firefighters have **put it out**. (İtfaiyeciler onu söndürdüler.)